

DAVID HOCKNEY & MARTIN GAYFORD

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΝ ΕΙΚΟΝΟΝ

ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ Rose Blake

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Καρίνα Λάμψα

Επιμέλεια: Άλκηστη Χαλικιά

Δραστηριότητες για την τάξη

Κεφάλαιο 1

Άσκηση παρατηρητικότητας: κοιτάζουμε όλοι μαζί για δέκα δευτερόλεπτα τον πίνακα «Ο γάμος των Αρνολφίني» του Γιαν Βαν Άικ από το βιβλίο (για καλύτερη θέαση του έργου, μπορούμε να το φωτοτυπήσουμε σε μεγέθυνση ή να το αναζητήσουμε στο διαδίκτυο και να το προβάλλουμε στην τάξη). Έπειτα, αποσύρουμε την εικόνα και ζητάμε από τα παιδιά να θυμηθούν πόσα και ποια αντικείμενα είδαν να απεικονίζονται. Επαληθεύουμε κοιτώντας ξανά τον πίνακα. Αναλύουμε το έργο ως προς τα μεγέθη, το φως, την οργάνωση του χώρου.

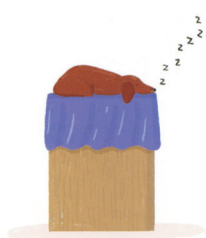

ΓΙΑΝ ΒΑΝ ΑΪΚ
Ο Γάμος των Αρνολφίني, 1434

Παρατηρούμε τα υπόλοιπα έργα του κεφαλαίου και διαπιστώνουμε πώς έχει οργανωθεί ο χώρος.

Στήνουμε-σκηνοθετούμε στην τάξη έναν πίνακα: επιλέγουμε με προσοχή αντικείμενα που βρίσκονται ήδη στην τάξη. Τα στήνουμε πάνω στην έδρα μπροστά από τον πίνακα, σαν ο πίνακας να είναι το κάδρο του έργου. Προσέχουμε τους όγκους, τα χρώματα, τα μεγέθη, ώστε το τελικό αποτέλεσμα να έχει ενδιαφέρον. Αυτή η διαδικασία αποτελεί τη «σύνθεση» που κάνουν οι ζωγράφοι για το έργο τους, επιλέγοντας τι θα απεικονίσουν, από ποια γωνία και με ποιο φωτισμό. Κάθε παιδί σχεδιάζει, από τη μεριά που βλέπει, τη σύνθεση που έχει δημιουργηθεί πάνω στην έδρα.

Θα χρειαστούμε έναν φακό και μια φωτογραφική μηχανή (ή ένα smartphone). Κοιτάμε τη φωτογραφία της Μάρλεν Ντίτριχ και παρατηρούμε ποια σημεία είναι φωτεινά και ποια σε σκιά. Μ' ένα φακό, τα παιδιά προσπαθούν να φωτίσουν ένα πρόσωπο συμμαθητή/συμμαθήτριας με τον ίδιο τρόπο. Έπειτα, το αποτυπώνουν σε φωτογραφία. Κατορθώσαμε να το φωτίσουμε όπως τη Ντίτριχ;

Κεφάλαιο 2

παράδειγμα

Σημεία: Με πινέλο που βουτάμε σε νερόχρωμα, σχεδιάζουμε διαφορετικά σημεία στο χαρτί μας, δηλαδή τελίτσες διαφορετικού όγκου και μεγέθους, γραμμούλες, χρησιμοποιώντας περισσότερο ή λιγότερο νερό. Στη συνέχεια, αφού στεγνώσουν, προσπαθούμε να σχηματίσουμε με το μολύβι απλές εικόνες, με βασικό στοιχείο τους τα σημεία που είχαμε σχεδιάσει με το πινέλο. Μπορούν να γίνουν έντομα κάποια από τα σημεία που σχεδιάσαμε; Παρατηρούμε πώς κάποια μεγάλα σημεία έγιναν ανθρωπάκια.

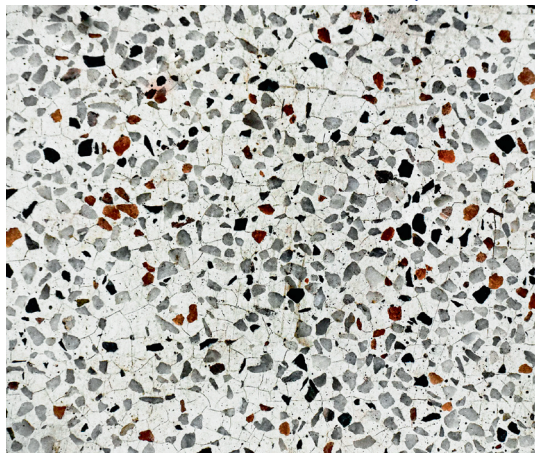

πολλές επιφάνειες κρύβουν εικόνες που περιμένουν τη φαντασία μας να τις ανακαλύψει.

Σε μωσαϊκό δάπεδο, σε τοίχο πολυκαιρισμένο, σε ξύλινη επιφάνεια, αναζητάμε να βρούμε με τη φαντασία μας «κρυμμένες» εικόνες. Οι περισσότεροι έχουμε παίξει αυτό το παιχνίδι με τα σύννεφα στον ουρανό.

Η Ρένα Παπασπύρου, στο έργο της «Συνειρμικές Εικόνες», 1993, μάς έχει δείξει πώς μπορούμε να «βλέπουμε» εικόνες σ' ένα μωσαϊκό δάπεδο και να τις αναδεικνύουμε. Παρατηρούμε εδώ ποια σχέδια έχουμε δημιουργήσει παρεμβαίνοντας ελάχιστα στο μωσαϊκό. Εκτυπώνουμε την εικόνα με το μωσαϊκό και την μοιράζουμε στα παιδιά, ώστε να δημιουργήσουν μ' ένα μαύρο μαρκαδόρο τα δικά τους σχέδια.

παράδειγμα

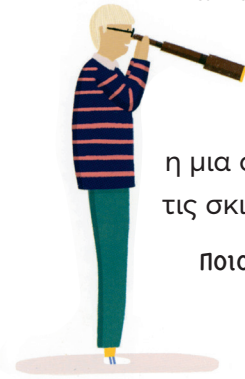

Κεφάλαιο 3

Σκιές: Μια μέρα με ήλιο παίζουμε με τις σκιές μας. Η τάξη χωρίζεται σε δύο ομάδες. Η πρώτη ομάδα βγαίνει έξω με τον εκπαιδευτικό πριν τις 12.00, ώστε οι σκιές να είναι μεγάλες.

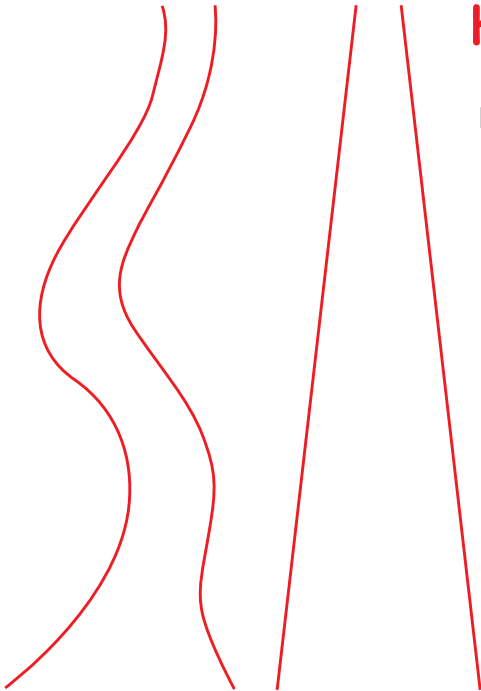
Τα παιδιά στήνονται σε μια γραμμή και παίρνουν διάφορες στάσεις. Ο εκπαιδευτικός φωτογραφίζει τις σκιές τους. Το ίδιο γίνεται μετά, με τη δεύτερη ομάδα. Επιστρέφουμε όλοι στην τάξη και η μια ομάδα προσπαθεί να αναγνωρίσει τις σκιές της άλλης.

ποιος είναι ποιος;

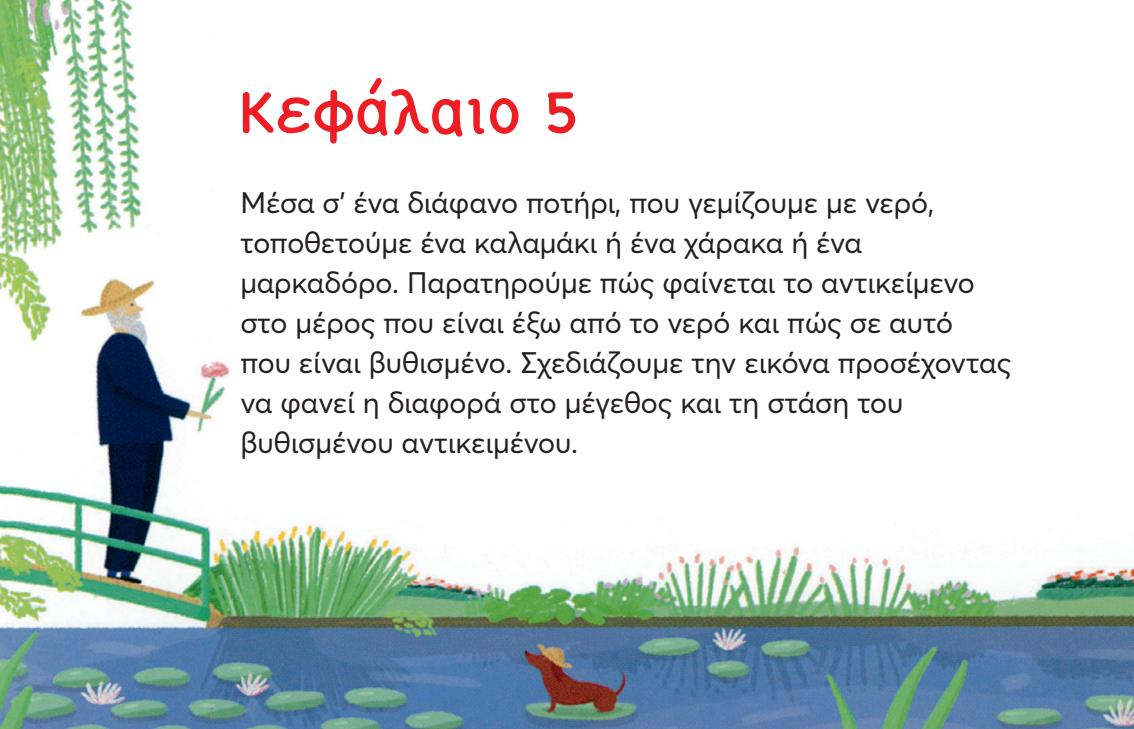
Κεφάλαιο 4

Η προοπτική μπορεί να αποδοθεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους σε μια επιφάνεια. Μπορούν τα παιδιά να πειραματιστούν τοποθετώντας κτήρια, δέντρα, ανθρώπους, πάνω στους δρόμους που υπάρχουν εδώ. Προσέχουμε να είναι μεγαλύτερα τα κοντινά κτήρια από τα μακρινά. Παρατηρούμε τις διαφορές που προκύπτουν από τα δύο σχέδια.

Κεφάλαιο 5

Μέσα σ' ένα διάφανο ποτήρι, που γεμίζουμε με νερό, τοποθετούμε ένα καλαμάκι ή ένα χάρακα ή ένα μαρκαδόρο. Παρατηρούμε πώς φαίνεται το αντικείμενο στο μέρος που είναι έξω από το νερό και πώς σε αυτό που είναι βυθισμένο. Σχεδιάζουμε την εικόνα προσέχοντας να φανεί η διαφορά στο μέγεθος και τη στάση του βυθισμένου αντικειμένου.

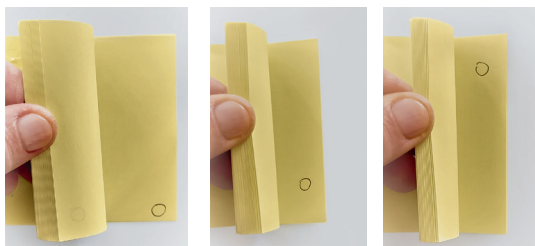
Κεφάλαιο 6

Βρίσκουμε μια ασπρόμαυρη φωτογραφία (είτε τα παιδιά φέρνουν μία από το σπίτι, είτε από εφημερίδες) και την επιζωγραφίζουμε, δημιουργώντας ο καθένας μια μοναδική εικόνα. Ο Γιάννης Τσαρούχης έχει δημιουργήσει πολλές τέτοιες εικόνες επεμβαίνοντας πάνω σε φωτογραφίες, περίπου με τον τρόπο που βλέπουμε εδώ.

Κεφάλαιο 7

Δημιουργούμε την ψευδαίσθηση της κίνησης με ένα flipbook. Χρειαζόμαστε κίτρινα χαρτάκια τύπου «post it» μικρού μεγέθους. Κάθε συσκευασία περιέχει 100 χαρτάκια. Τα μοιράζουμε στα τρία, ώστε κάθε «πακέτο» να περιλαμβάνει περίπου 33 χαρτάκια. Μοιράζουμε ένα πακέτο με 33 χαρτάκια σε κάθε παιδί. Ενισχύουμε με χαρτοταινία ή συρραπτικό την πλευρά που υπάρχει ήδη κόλα.

Δείχνουμε πώς μπορεί να δημιουργηθεί ένα flipbook: ξεκινάμε από την τελευταία σελίδα και σχεδιάζουμε με μολύβι μία μπάλα στο κάτω μέρος του χαρτιού. Ρίχνουμε την επόμενη σελίδα από πάνω και σχεδιάζουμε την μπάλα (του ίδιου μεγέθους) λίγο πιο ψηλά απ' ό,τι στην προηγούμενη σελίδα (μπορούμε να δούμε πού είχαμε σχεδιάσει την προηγούμενη γιατί τα χαρτάκια έχουν μια μικρή διαφάνεια). Ρίχνουμε μετά την επόμενη σελίδα από πάνω και πάλι σχεδιάζουμε την μπάλα λίγο πιο ψηλά από πριν. Κάνουμε το ίδιο στις επόμενες σελίδες μέχρι η μπάλα να φτάσει στο πάνω μέρος του χαρτιού. Έπειτα, αρχίζουμε να σχεδιάζουμε την μπάλα προς τα κάτω, κάθε φορά λίγο πιο χαμηλά. Συνεχίζουμε μέχρι να τελειώσουν τα χαρτάκια και να έχουμε φτάσει στην πρώτη σελίδα. Όταν ολοκληρώσουμε, ξεφυλλίζουμε το βιβλιαράκι μας με τον αντίχειρα και βλέπουμε την μπάλα να χοροπηδάει!

Για καλύτερο αποτέλεσμα, χρωματίζουμε την μπάλα με πορτοκαλί ή κόκκινο χρώμα.

Κεφάλαιο 8

Πώς δημιουργούνται οι ψευδείς εικόνες που μας δίνουν ψευδείς ειδήσεις; Φτιάξε ένα κολάζ από εφημερίδες ή περιοδικά συνδυάζοντας ανθρώπους και τοπία, ώστε να δημιουργήσεις μια νέα εικόνα που να μεταδίδει μια νέα και ψευδή είδηση. Για παράδειγμα, παίρνουμε τη φωτογραφία ενός αναγνωρίσιμου προσώπου (ηθοποιού, τραγουδίστριας, πολιτικού) και το τοποθετούμε σε ένα περιβάλλον (μια εικόνα διαμαρτυρίας/μια εκδήλωση/ένα νησί). Η είδηση μπορεί τώρα να λέει «ο/η τάδε... πήρε μέρος στη διαμαρτυρία που έγινε σήμερα κατά της ακρίβειας» ή «είδαμε την τάδε να κάνει διακοπές στο νησί...».

Με μια φωτογραφική μηχανή αναζητούμε οπτικές ώστε να αλλάξουμε το μέγεθος ενός ανθρώπου. Για παράδειγμα, φωτογραφίζουμε κάποιον που κάθεται σε καρέκλα, από πολύ χαμηλά, σχεδόν από το πάτωμα. Θα παρατηρήσουμε ότι τα πόδια του μοιάζουν πολύ μακριά. Ανεβασμένοι σε ψηλότερο σημείο, φωτογραφίζουμε κάποιον που στέκεται όρθιος αλλά πιο χαμηλά από εμάς. Παρατηρούμε ότι δείχνει πολύ μικρόσωμος.

Ένα συναρπαστικό ταξίδι στην Ιστορία των Εικόνων, μέσα από
συζητήσεις ανάμεσα στον διάσημο καλλιτέχνη Ντέιβιντ Χόκνεϊ
και τον συγγραφέα Μάρτιν Γκέιφορντ, που φωτίζει
η εικονογράφηση της Ρόουζ Μπλέικ.

Παιδιά, αλλά και μεγαλύτεροι αναγνώστες, θα ανακαλύψουν
σημαντικές πτυχές, καθώς και μυστικά της Ιστορίας της Τέχνης,
μαζί με τους δημιουργούς τους, από την πρώιμη ζωγραφική
στα σπήλαια έως τις εικόνες που φτιάχνουμε σήμερα
στους υπολογιστές μας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΠΟΝ

www.kaponeditions.gr info@kaponeditions.gr

Το βιβλιοπωλείο της **Ραχήλ**

Πλουτάρχου 22, Κολωνάκι • Τ 210 9210983

